

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา แบบตัดขวาง (Cross sectional Descriptive study) เพื่อศึกษาการทำหน้าที่ของครอบครัวในครอบครัวของเด็กที่มีภาวะซิมเศร่าและไม่มีภาวะซิมเศร่าโดยดำเนินการศึกษาดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นผู้ป่วยเด็กวัยรุ่นตอนต้นอายุ 12-15 ปี ที่มารับการตรวจรักษาแบบผู้ป่วยนอกที่หน่วยจิตเวชเด็ก โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ หน่วยจิตเวชเด็กและวัยรุ่นโรงพยาบาลศิริราช แผนกจิตเวชศาสตร์โรงพยาบาลรามธิบดีและแผนกผู้ป่วยนอกศูนย์สุขภาพจิต รวมทั้งบิดา มารดา ของผู้ป่วยโดยใช้วิธีการคัดเลือกตัวอย่างแบบกำหนดลักษณะตัวอย่างไว้ก่อน (Purposive sampling) และมีเกณฑ์การคัดเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างดังนี้

1. เกณฑ์การคัดเลือกเข้าศึกษา (Inclusion Criteria)

- 1.1 อ่านหนังสือออกและสามารถทำแบบสอบถามได้ด้วยตนเอง
- 1.2 สามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับตนเองและครอบครัวได้
- 1.3 บิดา มารดา และเด็กต้องอยู่ร่วมในครอบครัวเดียวกันในระยะเวลาไม่น้อยกว่า 6 เดือน
- 1.4 เด็กและบิดามารดาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

2. เกณฑ์การคัดเลือกออกจากการศึกษา (Exclusion criteria)

- 2.1 เด็กมีภาวะสติปัญญาบกพร่อง มีพยาธิสภาพทางสมอง หรือมีภาวะเจ็บป่วยรุนแรงทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ เช่น มีไข้สูง หอบ หรือ มีอาการทางจิตเวชรุนแรง เป็นต้น

ขนาดของกลุ่มตัวอย่างได้จากการคำนวณโดยใช้สูตรคำนวณตัวอย่างดังนี้ (อุทุมพร จามรมาน, 2532)

สูตร n/group

$$n = \frac{(Z_{\alpha} + Z_{\beta})^2 + 2\bar{P}(1 - P)}{D^2}$$

เมื่อ

n หมายถึง จำนวนตัวอย่างในแต่ละกลุ่ม

P_1 หมายถึง สัดส่วนที่เกิดเหตุการณ์ในตัวอย่างที่ 1 $75\% = .7$

P_2 หมายถึง สัดส่วนที่เกิดเหตุการณ์ในตัวอย่างที่ 2 $35\% = .3$

สัดส่วน Miller IW และคณะ (1986) ได้ศึกษาการทำหน้าที่ ของครอบครัวในครอบครัวผู้ป่วยจิตเวชจำนวน 86 ครอบครัว พบว่าครอบครัวของผู้ป่วยโรคซึมเศร้ารุนแรง (Major Depression) มีการทำหน้าที่ครอบครัวไม่เหมาะสม (Family Dysfunction) 75% ส่วนครอบครัวของผู้ป่วยที่ไม่มีภาวะซึมเศร้า พบการทำหน้าที่ครอบครัวไม่เหมาะสม 35% ดังนั้น $P_1 = .7$, $P_2 = .3$

D^2 หมายถึง ความแตกต่างของสัดส่วนของเหตุการณ์ทั้งสอง

$$= P_1 - P_2 = .4$$

\bar{P} หมายถึง $\frac{1}{2} (P_1 + P_2) = .5$

α หมายถึง Type I Error 5% , $Z_\alpha = 1.96$

β หมายถึง Type II Error 10% , $Z_\beta = 1.64$

$$n = \frac{(1.96 + 1.64)^2 \times .5 (1-.5)}{.4^2}$$

$$n = 40.1 = 50$$

ดังนั้นจะต้องใช้ตัวอย่างกลุ่มละ 50 ครอบครัว

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม 2 แบบคือ แบบสอบถามอาการซึมเศร้าของ Maria Kovacs (1985) ซึ่งแปลเป็นภาษาไทยโดย อุมพร ตรังคมบัติ (2535) และแบบสอบถามการทำหน้าที่ของครอบครัวของ Epstein NB และคณะ (1983) ซึ่งแบบสอบถามทั้ง 2 แบบ มีลักษณะดังนี้คือ

1. แบบสอบวัดอาการซึมเศร้า เป็นแบบสอบวัดที่เรียกว่า Children's Depression inventory หรือ CDI ซึ่ง Maria Kovacs สร้างขึ้นในปี 1985 เครื่องมือนี้มีลักษณะเป็นคำถามที่เด็กตอบด้วยตัวเอง (Self-Report Instrument) ประกอบด้วยคำถาม 27 ข้อ ซึ่งครอบคลุมอาการซึมเศร้าในด้านต่าง ๆ คือ

- อารมณ์เศร้า ซึ่งอาจแสดงออกในรูปของความรู้สึกเศร้าตรง ๆ หรือเป็นความรู้สึกเบื่อหน่ายหงุดหงิดอยากร้องไห้
- อาการทางกาย เช่น เบื่ออาหาร นอนไม่หลับ รู้สึกปวดตามข้อต่าง ๆ หรืออ่อนเพลียง่าย
- การเปลี่ยนแปลงทางด้านความรู้สึกนึกคิด เช่น สมาธิแย่งลงรู้สึกตนเองไม่มีค่าหมดหวังในชีวิต
- ความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น
- พฤติกรรมฆ่าตัวตาย

แต่ละคำถามจะประกอบด้วยตัวเลือก 3 ข้อ ซึ่งบอกถึงความรุนแรงของภาวะซึมเศร้าในช่วง 2 สัปดาห์ ที่ผ่านมาคะแนนสำหรับตัวเลือก 3 ข้อ คือ 0, 1, 2 ขึ้นกับความรุนแรงของอาการดังนี้

คะแนน 0 หมายถึง ไม่มีอาการเลย หรือมีน้อยมาก

คะแนน 1 หมายถึง มีอาการปานกลาง

คะแนน 2 หมายถึง มีอาการมาก

คะแนนรวมของ CDI มีได้ตั้งแต่ 0 ถึง 54 จากการศึกษาในต่างประเทศในเด็ก 200 คน อายุ 6-15 ปี พบว่าคะแนน CDI มีความสัมพันธ์กับความรุนแรงของภาวะซึมเศร้าดังนี้

คะแนน 0-11 หมายถึง ไม่มีอาการซึมเศร้าอย่างมีนัยสำคัญ

คะแนน 12-15 หมายถึง มีอาการซึมเศร้าเล็กน้อย

คะแนน 16-20 หมายถึง มีอาการซึมเศร้าระดับปานกลาง

คะแนนมากกว่า 20 หมายถึง มีอาการซึมเศร้าระดับรุนแรง

และจากการศึกษาในกลุ่มคนไทยและเด็กปกติจำนวนมากพบว่า VALIDITY และ RELIABILITY ของ CDI อยู่ในเกณฑ์ดี โดยมี INTERNAL CONSISTENCY = 0.70-0.86, ITEM.-TOTAL SCORE CORRELATION COEFFICIENT = 0.29-0.62, TEST-RETEST CORRELATION COEFFICIENT (R) = .82 (P < .0001) (KOVACS M.1985)

สำหรับในประเทศไทย อุมพร ตรังคสมบัติ และ คุสิต ลิขนะพิชิตกุล (2535) ได้แปล CDI เป็นภาษาไทยและศึกษาคุณสมบัติทางสถิติในเด็กไทยอายุ 10-15 ปี จำนวน 139 คน พบว่า CDI มีความตรงในการจำแนก (Discriminant Validity) สูง ค่าคะแนน CDI ยังมีความสัมพันธ์กับความรุนแรงของอาการซึมเศร้า จาก Receiver Operating Characteristic Curve (Roc-curve) พบว่า ในเด็กไทยค่าคะแนนที่บ่งชี้ถึงภาวะซึมเศร้าที่สามารถตรวจพบได้จากการตรวจสภาพจิตคือ ค่าคะแนนที่ 15 ขึ้นไปโดยที่ค่าคะแนนนี้ CDI มี Sensitivity = 78.7% Specificity = 91.3% Positive Predictive Value = 89.4% การวิเคราะห์ความเชื่อถือได้ของ CDI พบว่า Reliability Coefficient (Alpha) = 0.83 จากการศึกษาดังกล่าวพบว่า CDI มีคุณสมบัติทางสถิติที่เหมาะสมสำหรับใช้เป็นเครื่องมือประเมินสภาวะซึมเศร้า เนื่องจาก CDI เป็นเครื่องมือที่ใช้ง่ายสิ้นเปลืองเวลา และค่าใช้จ่ายน้อย ผู้วิจัยจึงได้นำมาใช้ในการตรวจวัดภาวะซึมเศร้าในการศึกษา

2. แบบสอบวัดการทำหน้าที่ของครอบครัว เป็นแบบสอบวัดที่เรียกว่า Family Assesment Device หรือ FAD เป็นแบบสอบวัดที่มีพื้นฐานมาจากแนวคิดในการประเมินครอบครัวแบบ McMaster (McMaster Model of Family Functioning) ซึ่งพัฒนามาจากงานของ Epstein และคณะตั้งแต่ปี ค.ศ.1962

การสร้างแบบสอบวัด FAD มีวัตถุประสงค์ เพื่อประเมินการทำหน้าที่ครอบครัว ในด้านต่าง ๆ 6 ด้าน ตาม McMaster Model โดยจำแนกครอบครัวออกเป็นครอบครัวปกติและไม่ปกติ (Healthy and Unhealthy Families)

แบบสอบวัด FAD เป็นแบบสอบวัดที่ให้สมาชิกทุกคนในครอบครัวที่มีอายุ 12 ปีขึ้นไปเป็นผู้ประเมินด้วยตนเอง (Self-Rating scale) จำนวน 60 ข้อ ซึ่งครอบคลุมการทำหน้าที่ของครอบครัวในด้านต่าง ๆ 7 ด้าน คือ

1. ด้านการแก้ไขปัญหา (Problem solving) หมายถึง ความสามารถของครอบครัวในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในระดับที่มาทำให้ครอบครัวดำเนินไปได้และปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีข้อคำถามจำนวน 8 ข้อ ได้แก่ข้อคำถามข้อ ที่ 2,8,12,24,

38,50,58 และ 60

2. ด้านการสื่อสาร (Communication) หมายถึง การแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกัน ซึ่งจะเพ่งเล็งที่การสื่อสารโดยใช้คำพูดมากกว่าการสื่อสารที่ไม่ใช้คำพูด มีข้อความจำนวน 9 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 3,14,18,22,29,35,43,52 และ 59

3. ด้านบทบาท (Roles) หมายถึง แบบแผนพฤติกรรมที่สมาชิกประพฤติต่อกันและกันซ้ำ ๆ เป็นประจำ ซึ่งแบ่งได้ 2 ประเภท คือ บทบาทที่เกี่ยวข้องกับวัตถุ และบทบาทที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์ มีข้อความจำนวน 8 ข้อ ได้แก่ ข้อคำถามข้อที่ 4,10,15,23,34,40,45 และ 53

4. ด้านการตอบสนองทางอารมณ์ (Affective Responsiveness) หมายถึง ความสามารถที่จะตอบสนองทางอารมณ์ต่อสิ่งกระตุ้นอย่างเหมาะสมทั้งในแง่ของคุณภาพและปริมาณ ซึ่งแบ่งเป็นอารมณ์ในภาวะปกติ เช่น อารมณ์รัก ความสุข ความยินดี และอารมณ์ในภาวะวิกฤต เช่น ความกลัว โกรธ เศร้า เสียใจ ผิดหวัง มีข้อความจำนวน 6 ข้อ ได้แก่ ข้อคำถามข้อที่ 9,19,28,39, 49 และ 57

5. ด้านความผูกพันทางอารมณ์ (Affective Involvement) หมายถึง ระดับการแสดงออกซึ่งความสนใจและการเห็นคุณค่าในสิ่งต่าง ๆ ที่สมาชิกแต่ละคนทำ รวมทั้งระดับความรู้สึกผูกพันห่วงใยที่แต่ละคนมีต่อกัน มีข้อความจำนวน 7 ข้อ ได้แก่ ข้อคำถามข้อที่ 5,13,25,33,37,42 และ 54

6. ด้านการควบคุมพฤติกรรม (Behavior Control) หมายถึง แบบแผนที่ครอบครัวปฏิบัติในการควบคุมหรือจัดการกับพฤติกรรมของสมาชิกในสถานการณ์ต่าง ๆ มีข้อความจำนวน 10 ข้อ ได้แก่ ข้อคำถามข้อที่ 7,17,20,27,30,32,44,47,48, และ 50

7. ด้านการทำหน้าที่ทั่วไป (General Functioning) เป็นด้านที่สร้างขึ้นเพื่อประเมินการทำหน้าที่โดยรวมของครอบครัวว่าเหมาะสมหรือไม่ (Health/Pathology of the Family) มีข้อความจำนวน 12 ข้อ ได้แก่ ข้อคำถามข้อที่ 1,6,11,16,21,26,31,35,41,46,51 และ 56

ในข้อความทั้ง 60 ข้อ จะมีข้อความที่มีความหมายทางบวก (เชิงนิมาน) จำนวน 25 ข้อคือข้อความข้อที่ 2,3,6,10,12,16,18,20,24,26,29,30,32,36,38,40,43,46,49,50,55,56,57,59 และ 60 และข้อความที่มีความหมายทางลบ (เชิงนิเสธ) จำนวน 35

ข้อคือ ข้อคำถามข้อที่ 1,4,5,7,8,9,11,13,14,15,17,19,21,22,23,25,27,28,31,33,
34,35,37,39,41,42,44,45,47,48,51,52,53,54,58

ข้อคำถามแต่ละข้อมีลักษณะคำตอบเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale)

4 ระดับคือ

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับสภาพครอบครัวของผู้ตอบคำถาม อย่างชัดเจนมากที่สุด
เห็นด้วย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับสภาพครอบครัวของผู้ตอบคำถาม เป็นส่วนใหญ่
ไม่เห็นด้วย	หมายถึง	ข้อความนั้นไม่ตรงกับสภาพครอบครัวของผู้ตอบคำถาม เป็นส่วนใหญ่
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง	ข้อความนั้นไม่ตรงกับสภาพครอบครัวของผู้ตอบคำถาม เลย

การให้คะแนนขึ้นอยู่กับลักษณะของข้อความ ถ้าข้อความนั้น มีความหมายทางบวก
การให้คะแนนจะเป็นดังนี้

ตัวเลือก	คะแนน
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1
เห็นด้วย	2
ไม่เห็นด้วย	3
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	4

ถ้าข้อความนั้นมีความหมายทางลบ การให้คะแนนจะเป็นดังนี้

ตัวเลือก	คะแนน
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	4
เห็นด้วย	3
ไม่เห็นด้วย	2
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1

คะแนนรวมของ FAD มีได้ตั้งแต่ 60 ถึง 240 หลังจากนั้นจึงนำคะแนนดิบที่ได้ มาหาค่าคะแนนเฉลี่ย (\bar{x}) ซึ่งค่าคะแนนเฉลี่ยของ FAD มีได้ตั้งแต่ 1-4

ในต่างประเทศ Miller IW และคณะ (1985) ได้หาคุณภาพของแบบสอบถาม FAD โดยชี้

1. การหาความคงที่ภายใน (Internal consistency) โดยชี้วิธีของครอนบัค (Chronbach's alpha coefficient) พบว่าแบบสอบถาม FAD มีค่าความคงที่ภายในระดับ .72-.92 และแบบวัดแต่ละด้านมีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลางคือ มีค่าความสัมพันธ์ในระดับ .4-.6

2. การทดสอบซ้ำ (Test-Retest Reliability) โดยการศึกษาในกลุ่มคนปกติจำนวน 45 คน พบว่า แบบสอบถามวัด FAD แต่ละด้านมีค่าสหสัมพันธ์ของความเที่ยงดังนี้ ด้านการแก้ไขปัญหา (Problem solving) .77 ด้านการสื่อสาร (Communication) .72 ด้านบทบาท (Roles) .77 ด้านการแสดงอารมณ์ (Affective Responsiveness) .76 ด้านความผูกพันทางอารมณ์ (Affective Involment) .67 ด้านการควบคุมพฤติกรรม (Behavior control) .73 และด้านการทำหน้าที่ทั่วไป (General Functioning) .71

3. การตรวจสอบความมั่นคงตรงตามสภาพ (Concurrent Validity) โดยนำไปทดสอบกับคนปกติจำนวน 45 คน และดูค่าสหสัมพันธ์เปรียบเทียบกับแบบสอบถามอื่น ซึ่งได้แก่ แบบสอบถาม FACES III หรือ Olson's Circumplex Model of Family Functioning ของ Olson และคณะ (1979) และแบบสอบถาม FUI หรือ Family Unit Inventory ของ Van Der Veen และคณะ (1981 และ 1970) พบว่าแบบสอบถาม FAD มี

ค่าสหสัมพันธ์กับแบบสอบวัด FACES II ในแต่ละด้านดังนี้ ด้านการแก้ไขปัญหา .46-.53
 ด้านการสื่อสาร .37-.49 ด้านบทบาท .11-.18 ด้านการตอบสนองทางอารมณ์ .36-.38
 ด้านความผูกพันทางอารมณ์ .39-.41 ด้านการควบคุมพฤติกรรม .23-.43 ด้านการทำหน้าที่
 ทั่วไป 50-.61 ส่วนค่าสหสัมพันธ์กับแบบสอบวัด FUI มีค่าดังนี้ ด้านการแก้ไขปัญหา .39-.67
 ด้านการสื่อสาร .53-.66 ด้านบทบาท .30-.34 ด้านการตอบสนองทางอารมณ์ .39-.61
 ด้านความผูกพันทางอารมณ์ .27-.51 ด้านการควบคุมพฤติกรรม .38-.40 ด้านการทำหน้าที่
 ทั่วไป .48-.75

4. การตรวจสอบความตรงเชิงจำแนก (Discriminative Validity) โดย
 นำไปทดลองใช้กับครอบครัวของผู้ป่วย พบว่า แบบสอบวัด FAD สามารถแยกครอบครัวที่มี
 การทำหน้าที่ครอบครัวไม่เหมาะสมกับครอบครัวที่ทำหน้าที่ได้เหมาะสมได้ เมื่อเทียบกับการประเมิน
 โดยนักครอบครัวบำบัด (Family Therapist) ซึ่งประเมินการทำหน้าที่ของครอบครัวในด้าน
 ต่าง ๆ โดยยึดพื้นฐานการประเมินในรูปแบบเดียวกันคือ Mc master model

5. การหาค่าคะแนนจุดตัด (Cut-Off score) ของแบบสอบวัด

โดยการนำแบบวัด FAD ไปทดลองใช้กับครอบครัวในชุมชนจำนวน 72 ครอบครัว
 และครอบครัวของผู้ป่วยจิตเวชที่มารับการรักษาแบบผู้ป่วยในโรงพยาบาลจำนวน 36 ครอบครัว
 พบว่าการหาค่าคะแนนจุดตัดที่เหมาะสมที่จะแยกครอบครัวที่ทำหน้าที่ของครอบครัวได้เหมาะสม
 ออกจากครอบครัวที่ทำหน้าที่ไม่เหมาะสม ได้ดีที่สุดตรงกับค่าคะแนนเฉลี่ย (\bar{x}) ของ FAD ที่
 >2 ณ จุดนี้ FAD จะมีความไว (Sensitivity) 67-83% ความจำเพาะ (Specificity)
 64-79% ความสามารถในการทำนาย (Diagnosis confidence) 68-89% และมีค่าคะแนน
 จุดตัดของแต่ละด้าน ดังแสดงไว้ในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าคะแนนจุดตัดของแบบสอบวัด FAD ซึ่งหาโดย MILLER IW และคณะ
(1985)

การทำหน้าที่ของครอบครัว	คะแนนจุดตัด	ความไว	ความจำเพาะ	ความสามารถในการทำนาย
ด้านการแก้ไขปัญหา	2.2	.70	.79	.87
ด้านการสื่อสาร	2.2	.83	.73	.89
ด้านบทบาท	2.3	.63	.64	.85
ด้านการตอบสนองทางอารมณ์	2.2	.63	.64	.77
ด้านความผูกพันทางอารมณ์	2.1	.81	.60	.68
ด้านการควบคุมพฤติกรรม	1.9	.57	.67	.68
ด้านการทำหน้าที่ทั่วไป	2.0	.67	.64	.83

สำหรับในประเทศไทยยังไม่มีการศึกษาดังกล่าวที่เกี่ยวข้องกับแบบวัด FAD

ขั้นตอนในการสร้างแบบสอบวัดการทำหน้าที่ของครอบครัว FAD

1. ผู้วิจัยได้ขออนุญาตและนำแบบสอบวัด FAD ฉบับแปลเป็นภาษาไทยโดยอุมาพร ตริงคสมบัติ (2536) มาปรับปรุงแล้วนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านภาษา 1 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญทางด้านจิตเวชศาสตร์และครอบครัวบัณฑิต 2 ท่าน ช่วยตรวจพิจารณาแก้ไขสำนวน และความถูกต้องทางภาษา รวมทั้งตรวจความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยเทียบเคียงกับฉบับภาษาอังกฤษ จากนั้นจึงได้นำมาแก้ไขเรียบเรียงใหม่อีกครั้ง

2. การหาความเชื่อมั่นของแบบสอบวัด FAD โดยการนำไปทดลองใช้ในเด็กอายุ 12-15 ปี และบิดา มารดาของเด็กที่พาเด็กมาตรวจในแผนกกุมารเวชศาสตร์ และหน่วยจิตเวชเด็กโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ จำนวน 45 คน (กลุ่มละ 15 คน) แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีของครอแบค (Crobach's Alpha Coefficient) ซึ่งมีสูตรดังนี้ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2535)

$$= \frac{(n)}{n-1} \left(1 - \frac{Si^2}{St^2} \right)$$

เมื่อ

- ∞ หมายถึง ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น
- n หมายถึง จำนวนข้อคำถาม
- Si^2 หมายถึง ผลรวมของความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
- St^2 หมายถึง ความแปรปรวนของคะแนนรวมทั้งฉบับ

ซึ่งจากการคำนวณได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม FAD ทั้งฉบับในระดับ .90 และมีค่าความเชื่อมั่นในแต่ละด้านดังนี้ ด้านการแก้ไขปัญหา .72, ด้านการสื่อสาร .65, ด้านบทบาท .68, ด้านการตอบสนองทางอารมณ์ .66 ด้านการควบคุมพฤติกรรม .79 และด้านการทำหน้าที่ทั่วไป .71 ซึ่งถือว่ามีความเชื่อมั่นในการวัดค่อนข้างสูง

3. การหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม FAD โดยการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อกับข้อกระทงอื่น ๆ ทั้งหมด (Corrected Item-Total Correlation) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญที่ระดับ .01 และ .001 พบว่าแบบสอบถาม FAD แต่ละด้านมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อกับข้อกระทงอื่น ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์รายข้อของแบบสอบถาม FAD ในด้านการแก้ไขปัญหา

ข้อที่	ข้อความ	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)
		N = 45
		เมื่อวิเคราะห์ 8 ข้อ
2.	เราแก้ปัญหาประจำวันที่เกิดขึ้นในบ้านได้เป็นส่วนใหญ่	.5128**
8.	บางครั้งครอบครัวของเราขาดสิ่งจำเป็นที่เรา ต้องการเช่น อาหาร เสื้อผ้า เป็นต้น	.2457**
12.	เมื่อมีปัญหาเรามักจะทำตามการตัดสินใจที่ได้ตกลง กันไว้	.5586*
24.	หลังจากที่เราพยายามแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นแล้วเรามักจะ พูดคุยกันว่าวิธีการเหล่านั้นได้ผลหรือไม่	.4765**
28.	เรามักจะแก้ปัญหาที่ทำให้เราไม่สบายใจได้เกือบทั้งหมด	.3545**
50.	ครอบครัวของเรา สามารถแก้ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์ ความรู้สึกได้	.6738**
58.	เราไม่มียานพาหนะ ที่เหมาะสมสำหรับการเดินทาง	.5145**
60.	เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้น เราพยายามแก้ปัญหาด้วยวิธีการต่าง ๆ	.5736**
	สัมประสิทธิ์แอลฟา	.72

** P < .001 , * P < .01

จากตารางที่ 2 แสดงว่า ข้อกระทงทุกข้อของแบบสอบถาม FAD ด้านการแก้ไข
ปัญหา มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง

ตารางที่ 3 การแสดงผลวิเคราะห์รายข้อของแบบสอบถาม FAD ในด้านการสื่อสาร

ข้อที่	ข้อความ	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)
		N = 45
		เมื่อวิเคราะห์ 9 ข้อ
3.	เมื่อใครคนหนึ่งในครอบครัวเกิดอารมณ์เสียขึ้นมา คนอื่น ๆ จะรู้ว่ามีส่วนเหตุจากอะไร	.3337
14.	คุณไม่สามารถบอกได้ว่าบุคคลอื่นในครอบครัวรู้สึก อย่างไรจากคำพูดของเขา	.6021**
18.	เรามักจะพูดกันตรง ๆ ไม่อ้อมค้อม	.6785**
22.	มันเป็นเรื่องยากที่เราจะพูดคุยกันถึงความรัก และ ความผูกพันที่เรามีต่อกัน	.5241**
29.	เรามักจะพูดกันตรง ๆ แทนที่จะพูดผ่านอีกคนหนึ่ง	.6556**
35.	บ่อยครั้งที่เราไม่ได้พูดอย่างที่เราคิด	.2196
43.	พวกเรา เปิดเผย และตรงไปตรงมาต่อกัน	.5448**
52.	เมื่อเราโกรธ เราจะไม่พูดคุยกัน	.3901*
59.	เราสามารถบอกคนอื่นได้ เมื่อเขาทำในสิ่งที่เรา ไม่ชอบ	.6203**
	สัมประสิทธิ์แอลฟา	.65

* P < .01, ** P < .001

จากตารางที่ 3 แสดงว่า ข้อกระทงทุกข้อของแบบสอบถาม FAD ด้านการสื่อสารมีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง ยกเว้นเพียงข้อ 35 ที่มีความสัมพันธ์กับข้อกระทงอื่นในระดับต่ำ

ตารางที่ 4 การแสดงผลวิเคราะห์รายข้อของแบบสอบถาม FAD ในด้านบทบาท

ข้อ	ข้อความ	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)
		N = 45
		เมื่อวิเคราะห์ 8 ข้อ
4.	เมื่อคุณขอร้องคนในครอบครัวทำบางสิ่งบางอย่างให้คุณต้องคอยตรวจดูว่าเขาทำให้หรือไม่	.2503
10.	ครอบครัวของเรา สมาชิกทุกคนต้องทำหน้าที่ภายในครอบครัวที่ตนต้องรับผิดชอบ	.6046**
15.	งานต่าง ๆ ภายในครอบครัวไม่ได้มีการแบ่งไปยังสมาชิกทุกคนอย่างทั่วถึง	.6161**
23.	ครอบครัวของเรามีปัญหา รายรับไม่พอกับรายจ่าย	.3218
34.	เรามีเวลาน้อยที่จะทำสิ่งที่เราสนใจเป็นส่วนตัว	.4279*
40.	พวกเราพูดคุยปรึกษากันว่าใครจะรับผิดชอบหน้าที่อะไรในบ้าน	.4900**
45.	ถ้าใครถูกขอร้องให้ทำอะไรจะต้องมีการคอยเตือนให้ทำสิ่งนั้น	.5589**
53.	เราไม่ค่อยพอใจในงานบ้านที่เราได้รับมอบหมาย	.3986**
	สัมประสิทธิ์แอลฟา	0.68

* P < .01, ** P < .001

จากตารางที่ 4 แสดงว่าข้อกระทงทุกข้อของแบบสอบถาม FAD ด้านบทบาทมีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง

ตารางที่ 5 แสดงผลการวิเคราะห์รายข้อของแบบสอบถาม FAD ในด้านการตอบสนองทางอารมณ์

ข้อที่	ข้อความ	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)
		N = 45
		เมื่อวิเคราะห์ 6 ข้อ
9.	เราไม่ค่อยกล้าแสดงความรัก ความเอ็นดูต่อกัน และกัน	.6682**
19.	บางคนในครอบครัวของเรา มักจะไม่ค่อยแสดงอารมณ์	.2163
28.	เราไม่แสดงออกถึงความรักที่มีต่อกันและกัน	.7711**
39.	ครอบครัวของเราไม่ค่อยให้ความสำคัญต่อความรู้สึกที่ ละเอียดอ่อน	.4614**
49.	เราแสดงความรู้สึกอ่อนโยนต่อกันและกัน	.4661**
57.	เราร้องไห้ได้อย่างเปิดเผย	.5325**
	สัมประสิทธิ์แอลฟา	0.66

** P < .01

จากตารางที่ 5 แสดงว่าข้อกระทงทุกข้อของแบบสอบถาม FAD ด้านการตอบสนองทางอารมณ์มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลางและสูง ยกเว้นเพียงข้อ 19 ที่มีความสัมพันธ์กับข้อกระทงอื่นในระดับต่ำ

ตารางที่ 6 แสดงผลการวิเคราะห์รายข้อของแบบสอบถาม FAD ในด้านการความผูกพันทางอารมณ์

ข้อที่	ข้อความ	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)
N = 45		
เมื่อวิเคราะห์ 6 ข้อ		
5.	เมื่อคนหนึ่งมีปัญหาเดือนร้อน คนอื่น ๆ มักจะเข้ามา ยุ่งเกี่ยวมากเกินไป	.6682**
13.	คุณจะได้รับ ความสนใจจากคนอื่นในครอบครัวก็ต่อเมื่อเรื่อง นั้นเป็นเรื่องสำคัญสำหรับเขา	.5149**
25.	เรามักยึดตนเองเป็นหลักมากเกินไป	.4341**
33.	เราจะเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับสมาชิกคนอื่นก็ต่อเมื่อมีสิ่งที่มาสนใจ เท่านั้น	.4639**
37.	เราจะสนใจคนอื่นก็ต่อเมื่อเราได้รับผลตอบแทนบางอย่าง	.5338**
42.	คนในครอบครัวจะแสดงความสนใจซึ่งกันและกันก็ต่อเมื่อ เขาจะได้รับสิ่งตอบแทน	.5574**
54.	บางครั้งเราก็ยุ่งุ่นวายกับชีวิตของคนอื่นมากเกินไป แม้ว่า เราจะหวังดีก็ตาม	.2130
สัมประสิทธิ์แอลฟา		0.67

** P < .001

จากตารางที่ 6 แสดงว่า ข้อกระทงทุกข้อของแบบสอบถาม FAD ด้านความผูกพันทางอารมณ์มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง ยกเว้นเพียงข้อ 54 ที่มีความสัมพันธ์กับข้อกระทงอื่นในระดับต่ำ

ตารางที่ 7 แสดงผลการวิเคราะห์รายข้อของแบบสอบถาม FAD ในด้านการควบคุมพฤติกรรม

ข้อที่	ข้อความ	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)
		N = 45
		เมื่อวิเคราะห์ 6 ข้อ
7.	ครอบครัวของเรา ไม่รู้ว่าจะทำอะไร เมื่อมีเรื่องฉุกเฉินเกิดขึ้น	.2811
17.	คุณสามารถทำผิดกฎได้โดยไม่ต้องรับโทษอะไรเลย	.6817**
20.	เรารู้ว่าจะทำอะไรเมื่อมีเรื่องฉุกเฉินเกิดขึ้น	.2024
27.	ไม่มีระเบียบที่แน่นอนในครอบครัวเกี่ยวกับการใช้ห้องน้ำห้องส้วม	.7651**
30.	เราแต่ละคนมีหน้าที่และความรับผิดชอบเฉพาะอย่าง	.4588**
32.	ในครอบครัวของเรามีกฎห้ามไม่ให้ทุบตีกัน	.6548**
44.	ครอบครัวเราไม่ยึดถือมาตรฐานหรือกฎเกณฑ์อะไรเลย	.7836**
47.	เมื่อมีการทำผิดกฎระเบียบเราไม่รู้ว่าจะจัดการอย่างไร	.6865**
48.	ในครอบครัวของเราใครจะทำอะไรก็ได้ตามใจชอบ	.7496**
55.	ในสถานะการณ์ที่เป็นอันตรายเรามีกฎแน่ชัดว่าจะต้องทำอะไร	.5212**
	สัมประสิทธิ์แอลฟา	0.79

** P < .001

จากตารางที่ 7 แสดงว่า ข้อกระทงทุกข้อของแบบสอบถาม FAD ด้านการควบคุมพฤติกรรมมีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง

ตารางที่ 8 แสดงผลการวิเคราะห์รายข้อของแบบสอบถาม FAD ในด้านการทำหน้าที่ทั่วไป

ข้อที่	ข้อความ	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)
		N = 45
		เมื่อวิเคราะห์ 6 ข้อ
1.	การวางแผนเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ ของครอบครัว เป็นสิ่งที่กระทำได้ยาก เพราะเรามักจะไม่เข้าใจกัน	.4937**
6.	ในภาวะวิกฤต เราสามารถพึ่งพาอาศัยกันได้	.5129**
11.	เราไม่สามารถระบายความรู้สึกเศร้าหมองให้แก่กันและกันได้	.7074**
16.	ทุกคนในครอบครัวยอมรับว่าแต่ละคนมีแบบฉบับของตนเอง	.3417**
21.	เราหลีกเลี่ยงที่จะพูดคุยกันถึงความรู้สึกกลัวและวิตกกังวล ที่แต่ละคนมีอยู่	.3417**
26.	เราสามารถแสดงความรู้สึกที่มีต่อกันและกันได้เป็นอย่างดี	.3373
31.	ภายในครอบครัวของเรามีความรู้สึกที่ไม่ดีเกิดขึ้นมากมาย	.6680**
36.	เรารู้สึกว่าคนอื่นยอมรับแบบฉบับของเรา	.1973
41.	ครอบครัวของเรามักตัดสินใจไม่ค่อยได้	.7312**
51.	สมาชิกในครอบครัวของเรา เข้ากันไม่ค่อยได้	.6586**
56.	เราไว้วางใจซึ่งกันและกัน	.5390**
	สัมประสิทธิ์แอลฟา	0.71

** P < .001

จากตารางที่ 8 แสดงว่าข้อกระทงทุกข้อของแบบสอบถาม FAD ด้านการทำหน้าที่
ทั่วไป มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลางถึงสูงยกเว้นเพียงข้อ 36 ที่มีความสัมพันธ์กับข้อ
กระทงอื่นในระดับต่ำ

4. การหาค่าคะแนนจุดตัดของแบบสอบวัด FAD (CUT OFF POINT SCORE)

ผู้วิจัยได้กำหนดค่าคะแนนจุดตัดสำหรับสรุปว่า ครอบครัวทำหน้าที่ได้เหมาะสมหรือไม่ด้วยการพิจารณาจากค่าผลต่างของคะแนน FAD เฉลี่ยในครอบครัวของเด็กที่มีภาวะซึมเศร้า กับค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ 1 (1 S.D.) กับผลรวมของค่าคะแนน FAD เฉลี่ยในครอบครัวของเด็กที่ไม่มีภาวะซึมเศร้ากับครึ่งหนึ่งของส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (1/2 S.D) โดยพิจารณาใช้ค่าที่ได้คะแนนสูงกว่าเป็นเกณฑ์ดังนี้

$$\text{จากสูตร Cut off Score} = (\text{FAD ของกลุ่ม Depress}) - 1 \text{ S.D.}$$

$$\text{หรือ} = (\text{FAD ของกลุ่ม Non-Depress}) + 1/2 \text{ S.D.}$$

ซึ่งคะแนนจากการแทนค่าในสูตร จะแสดงไว้ในตารางที่

ตารางที่ 9 แสดงค่าคะแนนจุดตัดของแบบสอบวัด FAD

การทำหน้าที่ ของครอบครัว	\bar{x} (กลุ่ม Depress) S.D	$\bar{x}- 1 \text{ S.D.}$	\bar{x} (กลุ่ม Nondepress) SD	$\bar{x}+1\text{S.D}$	2
การแก้ไขปัญหา	2.10 .29	1.81	1.96	.33	2.12
การสื่อสาร	2.33 .27	2.06	2.17	.33	2.34
บทบาท	2.42 .25	2.17	2.33	.30	2.48
การตอบสนอง ทางอารมณ์	2.37 .38	1.99	2.24	.36	2.42
ความผูกพัน ทางอารมณ์	2.44 .31	2.13	2.24	.31	2.39
การควบคุม พฤติกรรม	2.22 .20	2.02	2.13	.24	2.25
การทำหน้าที่ ทั่วไป	2.27 .34	1.93	2.07	.37	2.25
รวมทุกด้าน	2.29 .23	2.06	2.15	.25	2.27

จากตารางที่ 9 แสดงว่าผลรวมของคะแนน FAD เฉลี่ยในครอบครัวของเด็กที่ไม่มีภาวะซึมเศร้า มีค่ามากกว่าผลต่างของคะแนน FAD เฉลี่ยในครอบครัวของเด็กที่มีภาวะซึมเศร้า กับค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ 1 ดังนั้น จึงใช้ค่าผลรวมของคะแนน FAD เฉลี่ยในครัวของ เด็กที่ไม่มีภาวะซึมเศร้ากันครึ่งหนึ่งของส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็นค่าคะแนนจุดตัด

ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ จึงใช้ค่าคะแนนจุดตัดของแบบสอบถาม FAD ดังนี้

- ด้านการแก้ไขปัญหาใช้ค่าคะแนน FAD	เฉลี่ยที่	2.1	ขึ้นไป
- ด้านการสื่อสาร ใช้ค่าคะแนน FAD	เฉลี่ยที่	2.3	ขึ้นไป
- ด้านบทบาท ใช้ค่าคะแนน FAD	เฉลี่ยที่	2.5	ขึ้นไป
- ด้านการตอบสนองทางอารมณ์ ใช้ค่าคะแนน FAD	เฉลี่ยที่	2.4	ขึ้นไป
- ด้านความผูกพันทางอารมณ์ ใช้ค่าคะแนน FAD	เฉลี่ยที่	2.4	ขึ้นไป
- ด้านการควบคุมพฤติกรรม ใช้ค่าคะแนน FAD	เฉลี่ยที่	2.3	ขึ้นไป
- ด้านการทำหน้าที่ทั่วไป ใช้ค่าคะแนน FAD	เฉลี่ยที่	2.3	ขึ้นไป
- คะแนนรวมทุกด้าน ใช้ค่าคะแนน FAD	เฉลี่ยที่	2.3	ขึ้นไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองโดยดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ขอลหนังสือ จากภาควิชาจิตเวชศาสตร์คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถึง ผู้อำนวยการโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ ผู้อำนวยการศูนย์สุขภาพจิต หัวหน้าภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ ศิริราชพยาบาล และ หัวหน้าภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามธิบดี เพื่อขออนุญาต เก็บรวบรวมข้อมูล

2. นำหนังสือ ขึ้นต่อผู้อำนวยการโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ ผู้อำนวยการศูนย์สุขภาพจิต หัวหน้าภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ ศิริราชพยาบาล และหัวหน้าภาควิชาจิตเวชศาสตร์คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามธิบดี เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

3. เมื่อได้รับอนุมัติให้เก็บรวบรวมข้อมูลได้แล้ว ผู้วิจัยได้เข้าพบหัวหน้าหน่วย หรือ หัวหน้าพยาบาล ประจำหน่วยจิตเวชเด็ก โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ แผนกผู้ป่วยนอกศูนย์สุขภาพจิต หน่วยจิตเวชเด็กและวัยรุ่น โรงพยาบาลศิริราชและคลินิกจิตเวชโรงพยาบาลรามธิบดี เพื่อชี้แจงรายละเอียดของการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตัวเองต่อไป

4. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

4.1 แนะนำตนเองและสร้างสัมพันธภาพกับบิดา มารดา และเด็กชี้แจงวัตถุประสงค์ และขอความร่วมมือในการทำแบบสอบถาม

4.2 เมื่อบิดา มารดาและเด็กเข้าใจถึงวัตถุประสงค์และยินยอมให้ความร่วมมือ ในการทำแบบสอบถามแล้ว ให้เด็กทำแบบสอบถามภาวะซึมเศร้า CDI ด้วยตัวเอง โดยผู้วิจัยอธิบายขั้นตอน และวิธีตอบแบบสอบถามแก่เด็กให้เข้าใจก่อนขณะเดียวกันก็ให้บิดามารดาทำแบบสอบถามการทำหน้าที่ของครอบครัว FAD โดยผู้วิจัยอธิบาย อธิบายขั้นตอนและวิธีตอบแบบสอบถามให้เข้าใจก่อนเช่นเดียวกัน และหลังจากที่เด็กทำแบบสอบถาม CDI เสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงให้ทำแบบสอบถามการทำหน้าที่ของครอบครัว FAD ต่อ

4.3 เมื่อได้รับแบบสอบถามคืน ผู้วิจัยจะตรวจสอบ ความครบถ้วนของข้อความ คำถาม ถ้าข้อความใดขาดหายไปจะซักถามและให้ผู้ตอบทำแบบสอบถามเดิมซ้ำอีกครั้ง เพื่อให้ได้แบบสอบถามที่ตอนครบถ้วนสมบูรณ์

4.4 เมื่อได้แบบสอบถามที่ ตอบครบถ้วนสมบูรณ์ จะมีการตรวจและคำนวณคะแนนรวมของแบบวัดภาวะซึมเศร้า CDI ของเด็กทุกราย เพื่อแบ่งครอบครัวออกเป็น 2 กลุ่ม คือ ครอบครัวของเด็กที่มีภาวะซึมเศร้า และ ครอบครัวของเด็กที่ไม่มีภาวะซึมเศร้า

5. นำข้อมูลที่เก็บ รวบรวมได้ทั้งหมดมาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์แล้วนำมาลงรหัสตามคู่มือ และตรวจความถูกต้องสมบูรณ์อีกครั้งก่อนจะนำไปวิเคราะห์ ตามวิธีการทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS/PC+ และแยกวิเคราะห์ตามลำดับดังนี้

1. ใช้สถิติเชิงพรรณนา แจกแจงข้อมูลทั่วไป โดยใช้ค่าความถี่ ร้อยละ พิสัย ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. เปรียบเทียบการทำหน้าที่ของครอบครัวในครอบครัวของเด็กที่มีภาวะซึมเศร้า กับไม่มีภาวะซึมเศร้า โดยใช้ Unpaired t-test
3. เปรียบเทียบจำนวน และร้อยละของครอบครัวที่ทำหน้าที่เหมาะสมกับไม่เหมาะสม ในครอบครัวของเด็กที่มีภาวะซึมเศร้ากับครอบครัวของเด็กที่ไม่มีภาวะซึมเศร้า โดยใช้ค่าไคสแควร์ (χ^2)
4. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนการทำหน้าที่ของครอบครัวของบิดา มารดา และเด็กในครอบครัวของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ F-TEST
5. ทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนน การทำหน้าที่ของครอบครัวของบิดา มารดา และเด็ก ที่แตกต่างกันเป็นรายคู่ โดยใช้ LSD-TEST
6. วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างการทำหน้าที่ของครอบครัวกับภาวะซึมเศร้า ในเด็ก โดยใช้ PEARSON PRODUCT MOMENT CORRELATION